

“Els llops arribaran al País Valencià”

El naturalista Martí Boada descriu el caràcter del llop i l'ós bru i la seva llegendària agressivitat. Afirmar que “hem domesticat el paisatge” i explica com aquests animals poden influir positivament sobre un ecosistema i sobre l'economia de l'indret.

Com ha vingut el llop a Catalunya?

—Semblava normal que els llops arribessin pel sistema Ibèric o per la comisa Cantàbrica i els Pirineus, però han arribat dels Abruços italians.

La primera cita moderna del llop a Catalunya és al Conflent, a la vall de Noedes, molt prop de Prada. Allà es va trobar femta d'una femella adulta ja fa uns quinze anys, aproximadament. Les altres cites són al Cadí i, segons les anàlisis del seu DNA, procedeixen dels llops dels Abruços.

—N'hi ha més d'un?

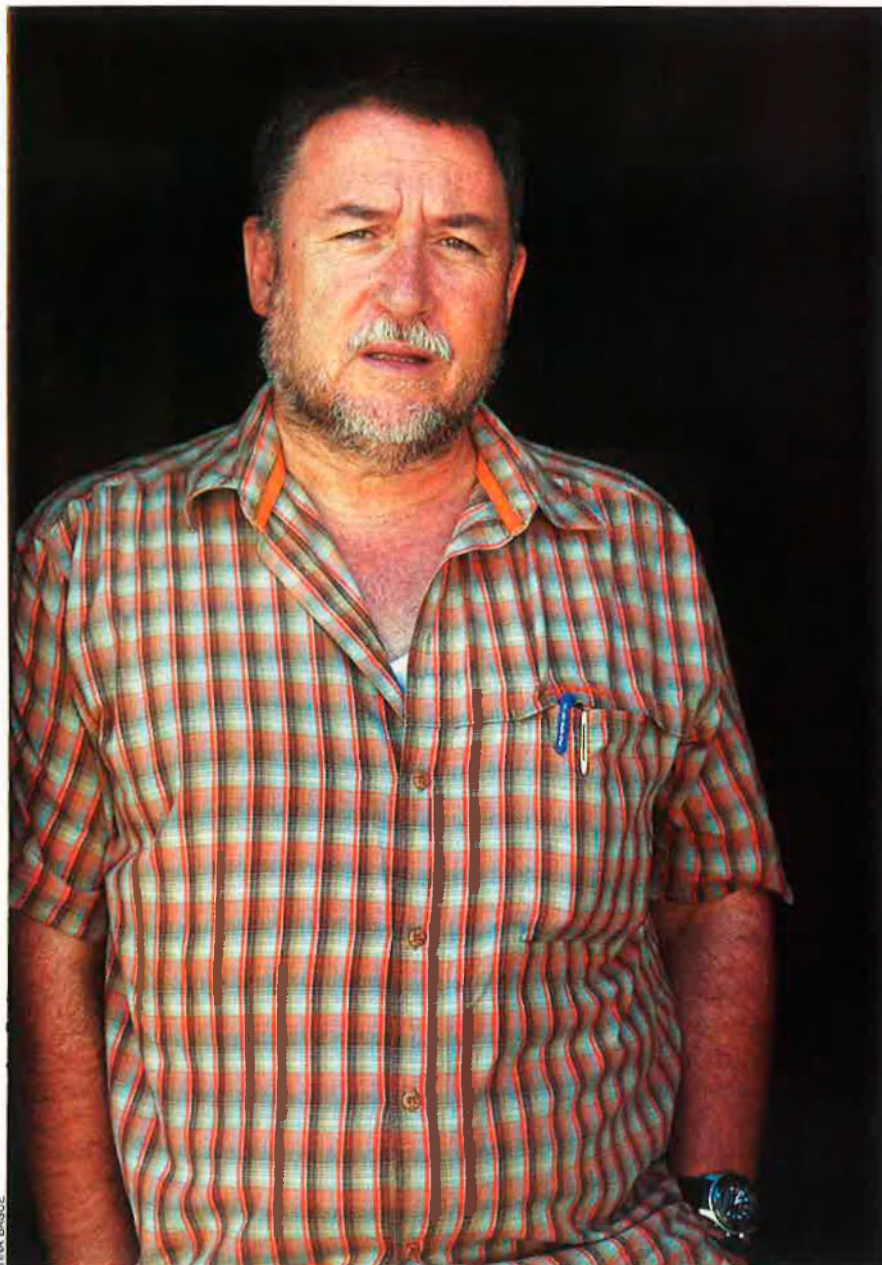
—Ara s'ha estès. N'hi ha segur a Alinyà, a la serra de Busa (Solsonès) i també se n'ha documentat un altre més al sud.

—Quants n'hi ha, ara?

—De segurs, cinc o sis. Si hi ha una cosa que caracteritza el llop és la discreció. Quan un paisatge “llopeja”, es nota molt subtilment.

—El conte del llop. Feia més soroll el pastor que no pas l'animal.

—Lamentablement, i de manera exagerada, se li atribueix un comportament agressiu que és més cultural i precientífic que altra cosa: el Manelic de Terra

TINA BLOUÉ

Baixa, la Caputxeta Vermella... En realitat, no és gens agressiu. En èpoques pretèrites, en ambients no urbans, com ara masies, sí que es va documentar certa agressivitat. Hi ha testimonis del segle XIX, amb força credibilitat, que afirmen que els llops s'emportaven nens. En la majoria de casos ben documentats l'incident es produïa quan els infants anaven a fer les necessitats al femer, fora de casa. Llavors feien la captura.

—Un pèl agressiu sí que ho és...

—Quan el llop ataca el bestiar, el nombre de víctimes és molt menor que en un atac de gossos silvestres o cimarrons, que fan molt més mal perquè ataquen amb el bestiar tancat i indiscriminada. El llop, en canvi, selecciona la presa. Si és, per exemple, un vedell grandet, l'ataca pel darrere i ni se'l veu.

—Però fa més por.

—S'ha de rebaixar la visió del llop com a fera. Els humans no volem com-

petidors al primer món. Al tercer món ens sembla diferent –ja està bé que n’hi hagi allà–, però aquí no s’accepten. Vam fer fora l’últim gran carnívor amb grans campanyes de caça.

—**Quina conseqüència va tenir?**

—Un paisatge és salvatge mentre un depredador ens pot. Hem domesticat el paisatge. El mapa de la desaparició del llop marcava el paisatge salvatge. La desaparició de l’últim significa la domesticació absoluta.

—**No és lògic que vulguem controlar allò que ens sembla perillós?**

—A casa vivim amb molts elements perillosos, com productes tòxics o la mateixa electricitat, però hem après a conviure-hi. Ningú no posarà els dits a l’endoll perquè sap que és perillós. A la natura hi ha molts elements i són els que són. No podem pretendre un control absolut. Ens pot semblar que estem per damunt de la natura, que estem a punt d’agafar el cel amb les dents. Però no.

—**Es possible la convivència?**

—A Castella-i-Lleó hi ha poblacions molt sociables en àrees cerealistes. Fins i tot hi ha un “escamot” de llops que ha passat per una gasolinera sovint. Contenen uns pagesos han vist sovint grupets petits, de dos o tres, creuant un pont de la carretera, però han trigat temps a saber que eren llops perquè mai no s’han mostrat agressius. En canvi, en algunes zones de Cazorla, són més feréstecs.

—**Fan servir la carretera, si cal.**

—Els del nord de Castella-i-Lleó han arribat fins i tot l’abocador de la Corunya. Són molt espavilats per adaptar-se al territori.

—**Els que han arribat al Principat procedeixen del parc de Mercantour, a França, tocant a Itàlia. Sembla increïble que hagi pogut salvar tantes carreteres i autopistes com trinxen el territori.**

—La paradoxa és que les autovies són grans corredors. És possible –i algú ho ha apuntat així– que el llop haguera seguit un camí paral·lel a l’autopista. És el cas, per exemple, del de Noedes.

—**Els llops que arriben a Catalunya vénen sols. Que no eren animals socials?**

—El llop està en expansió ara. Està reconquerint un nínxol que havia perdut. Els que arriben són individus erràtics o pioners que procedeixen d’àrees satura-

des. La de Noedes, per exemple, era una femella adulta. Al Cadí van trobar primer una femella adulta i després un mascle jove. Quan són adults poden ser expulsats del grup. Potser és el cas d’aquests. Jo crec que al País Valencià també n’arribaran, de procedents d’Albarrasí (Terol).

TINA BAGUE

—**Però a Albarrasí ja n’hi ha?**

—No trigarà gaire a haver-n’hi. Hi ha un procés d’expansió. Arribaran els més joves, perquè han estat expulsats, i ho faran aïlladament, però és molt probable que arriben.

—**L’altra gran espècie recuperada és l’ós. Un altre cas polèmic.**

—Hi ha la tendència a dimensionar-ho molt, també.

—**Tampoc no és agressiu?**

—L’ós pirinenc no dona ensurts a persones gairebé mai. Sí que hi ha una persona a Bigorra (Occitània) que va quedar sordmut per una trobada amb un ós. Però cal recordar que aquí es feia ballar l’ós i ningú no s’espantava. Els gitans búlgars i hongaresos els feien ballar.

—**Però sí que ataquen el bestiar...**

—Depèn. Les comunitats d’ossos d’Astúries tendeixen a atacar més els ramats que les de Cantàbria, per exemple. Als Estats Units, les comunitats de la costa del Pacífic i la de l’Atlàntic de la mateixa espècie d’ós actuen molt diferent. Els atlàntics són més esquerps,

mentre que els de l’oest són més pacífics.

—**De quina mena són, els del Pirineu?**

—De tant en tant apareixen. Van tornar uns ruscs a Bonanova. Un parell de turistes, joves i amb estudis universitaris, en van veure un a centenars de metres de distància i van fugir espantats per fer-ho saber a la policia. En canvi, uns treballadors forestals romanesos en van veure un mentre dinaven a la muntanya i van deixar que se’ls acostés. No et diré que es van fer una cervesa amb ell, però no van passar por en cap moment. Ho sabem perquè, quan van tornar al poble on dormien, ho van comentar amb els veïns amb tota normalitat.

—**I això, per què?**

—Perquè són d’un país amb cultura d’ossos! No els fan por. S’ha de fer una introducció ben feta i, si passa res, evidentment l’administració ha d’actuar amb rapidesa i efectivitat en les indemnitzacions. Aquí l’administració ha de ser molt transparent. Ho ha d’explicar a tothom: què és l’ós, què fa i què no.

—**Què aporta l’ós?**

—Quan un paisatge “osseja”, sí que es nota. Hi ha com un misteri, allà. Al Canadà, sempre que vas a un espai natural on hi ha ossos, la gent –i tu mateix– actua d’una manera modesta. És agradable, dona categoria al paisatge.

—**I beneficis?**

—L’any passat vaig ser a Eslovènia, a Kocevce, d’on el Govern francès portarà els ossos que deixarà anar al Pirineu. Són en una bosc molt proper al poble, que té un poc més de 2.000 habitants. No són grans boscos, sinó com els de Collserola, en una àrea humanitzada. Hi ha gent fent fúting pels camins del bosc i gent buscant bolets. La Policia no fa cas dels ossos, perquè no preocupen a ningú. Al contrari, s’aprofita turísticament. Hi ha grans tanques amb ossos, que són el reclam principal.

—**Són ossos com els dels Pirineus, els que han portat?**

—Els zòlegs més puristes diuen que uns són *Ursus arctus pyrenaicus* i els altres *Ursus arctus* dels Balcans, una altra subespècie, però tots són ós bru. Això és filar molt prim, ja. A més, segons altres zòlegs, la renovació trenca l’endogàmia i els problemes que se’n deriven.

Alex Milian